

פרק אלמנה ניזונת

מתניתין:

הוא שיוזנו אותה היתומים מנכסיהם —
תנן? (3)

או "אלמנה הניזונת" — שמשמעותו: באם
היתה ניזונת מנכסי היתומים — תנן?
ומפרשת הגמרא את שתי הגרסאות:

האם "אלמנה ניזונת" תנן, ומשנתנו כמנהג
אנשי גליל היא, (4) ולא פגי דלא יהבי לה
[שלא יתכן שלא יתנו לה מזונות, והיינו,
שחייבים הם לתת לה מזונות], לפי שכך היו
כותבים אנשי גליל בכתובה: את תהא יתבת
בביתי, ומיתזנא מנכסי כל ימי מיגר
ארמלותיך [את תהי יושבת בביתי וניזונת
מנכסי בכל ימי אלמנותיך].

או דלמא "אלמנה הניזונת" תנן, ומשנתנו
כמנהג אנשי יהודה היא, שהיו כותבים
בכתובה: "ומיתזנא מנכסי עד שירצו
היורשים ליתן לך כתובתיך". ואי בעו לא
יהבי לה, אם רצו היתומים שלא לתת לה
מזונות אלא לתת לה את כתובתה ולפוטר,ה,
הרי הרשות בידם, אלא שכל עוד זנים הם
אותה הרי מעשה ידיה שלהם.

כשם שתיקנו חכמים שיהיו מעשה ידיה של
אשה לבעלה תחת המזונות שהוא נותן
לאשתו, (1) כך אמרו חכמים גם באלמנה
הניזונית מהיורשים את נכסי בעלה. ולפיכך:

אלמנה ניזונת מנכסי [קרקעות] היתומים
שירשו מבעלה — מעשה ידיה שלהן.

ואולם, אין חייבין היתומים בקבורתה.

ואף שהבעל היה חייב בקבורתה, ומשום
שהבעל נתחייב בקבורתה תחת נדונייתה
בכתובתה [שהוא יורש ממנה]. אבל כשמת
הבעל, והיא או יורשיה תובעים את כתובתה
— קבורתה תשולם מנכסיה —

יורשיה, יורשי כתובתה — הם החייבין
בקבורתה. (2)

גמרא:

איבעיא להו, כיצד נשנית משנתנו:

האם "אלמנה ניזונת" — שמשמעותו: דין

1. כמבואר לעיל נח ב.
2. לעיל בגמרא פא א נתבאר פירוש כפל לשון
המשנה "יורשיה יורשי כתובתה".
וראה בתוספות בריטב"א ובפני יהושע, כיצד
הדין לענין קבורה כשאינם יורשים את כתובתה.

3. לדעת הריטב"א הוא הדין שמשתפקת הגמרא
אם הגירסא היא "אלמנה ניזונת מנכסי יתומים
ומעשה ידיה שלהן" בוי"ו, או שהגירסא היא:
"אלמנה הניזונת מנכסי יתומים מעשה ידיה
שלהן" בלא וי"ו, וראה דבריו בפנים.
אבל התוספות סוברים שהגירסא היא:
"מעשה ידיה שלהן". ולא משמע להו שאף בזה
נסתפקה הגמרא, היות ולא נזכר זה בגמרא, וכפי
שביאר את דבריהם המהרש"א.

4. כלומר: סתם התנא של המשנה כאנשי גליל,